DÉLIBÁBOK HELYETT

Schmidt Mária: *Országból hazát. Harminc éve szabadon.*
Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány,
Budapest, 2020. 424 oldal, 3490 Ft

Az elmúlt tíz évben valóságos kereszteshábo rú méreteit öltötte a Magyarország elleni dezinformációs kampány. A nyugati médiából tájékozódó nemigen juthat más következtetésre, mint hogy Magyarország az a hely, ahol tökéletesen alkalmazzák az *1984* fikciójának propagandáját (*The Economist*). A nyugati politikusok és véleményformálók pedig egymásra licitálva nyilatkoznak hajmeresztőbbnél hajmeresztőbbeket az országról és annak demokratikusan megválasztott vezetőjéről. Katarina Barley, az Európai Parlament szociáldemokrata alelnöke, aki nem is oly rég még német igazságügyi miniszterként büszkén pózolt a Kínából kapott Marx-szoborral, egyenesen azt nyilatkozta, hogy Magyarországot és Lengyelországot „ki kell éheztetni", ami egy német szájából azért elég erős… Az Európai Bizottság cseh biztosa, Veřa Jourová pedig lassan sportot űz abból, hogy heti rendszerességgel emlékeztesse Brüsszelt és az Európai Uniót, hogy „Orbán beteg demokráciát épít". Jean Asselborn luxemburgi külügyminiszter, akinek a politikai pályafutása legfontosabb és legemlékezetesebb pillanata az volt, amikor a ZDF egyik főzőműsorában Frank-Walter Steinmeier német külügyminiszter ujját szopogatta, egyenesen „rákos daganatként" értékelte Magyarország [s nem csak a kormánya – *a Szerk.*] helyét az Európai Unióban. Az ország és Orbán Viktor miniszterelnök iránti ellenérzés olyannyira mélyen beitta magát a kommentátorok, politikusok, véleményformálók lelkébe, hogy az éppen aktuális konfliktustól (médiatörvény, Alaptörvény, a Soros-egyetem „kiűzése", uniós eljárások), válságtól (illegális bevándorlás), aktuális „*copy paste*-forradalomtól" (Békés Márton) (mint a TV-székház elfoglalása és az SZFE-blokád), s legújabban a koronavírus-járványtól várják, hogy végre méltó büntetéssel sújtsa Orbán Viktort és kormányát.

Jogosan merül fel a kérdés: a Nyugat vajon mindig is ilyen volt, csak mi nem vettük észre? Ha nem, mikor vált ilyenné? **Fontos és húsbavágó kérdések, amelyeket Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, Széchenyi-díjas történészprofesszor mérlegel legújabb, *Országból hazát – Harminc éve szabadon* című kötetében.** Aki ismeri a szerző munkásságát, tudja mire számíthat: tabudöntögető, a politikai korrektséget nem ismerő véleményekre, komoly összefüggésekre, őszinte gondolatokra. Esszékötetében fejezetről fejezetre mérlegeli az elmúlt harminc év eseményeit, rendre onnantól kezdve, hogy 1989/90-ben visszaszereztük nemzeti szuverenitásunkat, független és demokratikus országgá váltunk. Megállapítása szerint több mint negyedszázad távlatából kellett ráeszmélnünk arra, hogy a Nyugat nem érti a régió szuverenitásáért és szellemi önállóságáért folytatott küzdelmét, mi pedig értetlenül állunk érzéketlenségük, neomarxista történetszemléletük és folytonfolyvást kimutatott morális felsőbbrendűségük előtt. Harminc évünkbe telt az is, hogy beismerjük: a Nyugat – amelyet mindannyian lelkesen és önként akartunk lemásolni, és a lehető leghamarabb akartunk olyanná válni, mint ők – „már nem minta vagy modell többé a számunkra, hanem ijesztő mumus, amely megrémít és elborzaszt

Soha többé testvérháborút! – I. világháborús francia (Phillips Holmes) és német (Tom Douglas) katonát ábrázoló jelenet a *The Man I Killed* (avagy *Broken Lullaby*) című filmből (Ernst Lubitsch, 1931)
(Hulton Archive / Getty Images)

minket" – vélekedik a szerző. Szirénként édesgettek magukhoz jelszavaikkal, amelyek azt az ígéretet hordozták, hogy „utánzással és idomulással" beilleszkedhetünk a „fejlett és sikeres demokráciák" közé (Ivan Krastev).

Az antikommunista forradalmak győzelmi mámorát azonban csakhamar felváltotta a csalódás és a kiábrándultság, amelyet felerősített az a fajta rablókapitalizmus, amellyel a „Marriott-brigádok" ipari kémkedéssel rálátást és befolyást szereztek az egyes országok – köztük Magyarország – gazdaságirányítási központjaira. Frusztráltságunkat fokozta, hogy a Nyugat hathatós segítségével a posztkommunista réteg – amely zsarolható volt – a kommunizmusban szerzett politikai hatalmát sikeresen váltotta át az új viszonyok között gazdaságira. Az erős nyugati politikai elitnek, valamint „a haladáspártiság döglődő múmiáinak" (Michel Houellebecq) politikai érdekük fűződött a posztkommunista réteg és kulturális csatlósaik hatalomban tartásához, amely élcsapat aztán két évtizeden (1990–2010) keresztül meg is őrizte gazdasági, kulturális és politikai dominanciáját. A fent említett érdekek miatt van az, hogy az antikommunista, a nemzeti identitást fontosnak tartó Orbán-kormány most éppen az európai integrációban hívő, az Európai Egyesült Államokat támogatók számára jelent akadályt. Ezért nem tud a magyar miniszterelnök megfelelni a „fékek és ellensúlyok és a demokratikus jogállamiság kifinomult feltételeinek".

A szerző talán elszomorít egyeseket, amikor azt írja: a nyugat-európai országok egyetlen pillanatig sem voltak érdekeltek térségünk felzárkóztatásában, sokkal inkább abban, hogy „alárendelt szerepünket szándékosan prolongálják". Megállapítása szerint ugyanis a Nyugat mind a mai napig meg van győződve arról, hogy Közép- és Kelet-Európa kétszáz éve nem tud felzárkózni, nem tud a barbarizmusból kilábalni. Abban a hitben ringatják magukat, hogy csak ők lehetnek azok, akik a helyes útra terelhetnek bennünket. Számukra természetes volt, hogy ott húzódik a Vasfüggöny, ahol szerintük már régóta egy valóságosnak tűnő vonal, „egyfajta »kínai fal« választotta ketté a földrészünket". Ezt a határt ők évszázadok óta létezőnek, jogosnak és szükségesnek tartották (Larry Wolff). Az egykori „győztesek" épp ezért ragaszkodtak annyira Közép- és Kelet-Európa szovjet megszállásának fenntartásához, annak ellenére, hogy a '80-as évek legvégére már teljesen egyértelmű volt, hogy a Szovjetunió elveszett. A fentebb említett szabadrablást Marshall-segély gyanánt adták el, miközben „engedtük, hogy stratégiai ágazatainkat a nagy nyugat-európai cégek felvásárolják (hiba volt), és elviseltük az aszimmetrikus piaci átmenet egyensúlyi terheit" (Matolcsy György). Hiába telt el azóta három évtized, szerintük Közép-Európa és a „kelet-európaiak" még mindig nem tudtak „felkapaszkodni a nyugatiak civilizációs szintjére", ezért is emlegetnek a németek (akikről a szerző igencsak leszedi a keresztvizet) „új szövetségi államokat", ahogyan Brüsszel is „újonnan csatlakozottakként" emlegeti a régiót, amely egyébként olyannyira nélkülözhetetlen a számukra. Hiszen mi szolgáltatjuk „felsőbbrendűségüknek élő bizonyítékát" – így Schmidt.

A 2008-as pénzügyi válság azonban egy csapásra véget vetett a közép- és kelet-európai térség mintakövető politikájának, az ellentéteket pedig felszínre hozta egy ennél még súlyosabb krízis: a 2015-ös migrációs válság, amely gazdasági, társadalmi, biztonságpolitikai, valamint ideológiai szembenállást eredményezett Európa két fele között. Magyarország számára is vízválasztó volt 2015: ekkor elégelte meg a nyugati elit bábáskodását, a nyugati média hazugságait, amely egy életre megtanított minket arra, hogy mit gondoljunk a nyugati „függetlenobjektív" sajtóról és azok párhuzamos valóságairól. A szerző szerint a nyugat-európaiaknak ekkor sikerült pillanatok alatt megölniük minden, velük szemben oly régóta táplált illúziót, amelyet tovább erősített Nagy-Britannia kilépése az EU-ból és az arra (is) rossz válaszokat adó brüsszeli bürokrácia. A koronavírus-járvány pedig megerősítette, hogy csak a nemzetállamok képesek a szükséges, az emberek védelmét szolgáló intézkedések megtételére, míg Brüsszel és az egyéb nemzetközi szervezetek – amelyek még mindig a hidegháború logikája szerint szerveződnek – teljesen hasznavehetetlennek bizonyultak. Magatehetetlenségüket palástolandó, jogállamiságba bújtatott harcba kezdtek a szuverenista Magyarországgal és Lengyelországgal szemben.

A kötet borítójának (René Magritte: *La Clef des champs*) szimbolikája tökéletesen írja le a tartalmat: a vörös függöny elhúzásával, vagyis a kommunizmus megdöntésével ablak nyílik a szabad világra, amelyről egyszer csak kiderül, mégpedig az üveg betörését követően, hogy *valójában mi magunk vagyunk az*. Hiszen számos kudarcot és sikert követően természetessé és magától értetődővé tettük a szabadságot – ahogy Schmidt Mária fogalmaz: „van okunk a büszkeségre".

Fekete Rajmund